

— **Mednarodni shod za šolsko higijeno** je zboroval v Londonu. Ustanovi se poseben zavod za šolsko higijeno, kar bo gotovo ugodno vplivalo na šolsko zdravstvo. Jako zanimivo je bilo predavanje prof. Griesbacha (Nemčija) o razmerju med medicino in pedagogiko in o šolskih zdravstvih. Njegova načela so: 1. Šolski zdravnik mora biti stalen svetovalec učiteljskega zbora in imeti v njem glas in posvetovalno pravico. 2. Na vseh vseučiliščih se morajo ustanoviti stolice za šolsko higijeno. 3. Vsi dijaki, ki študirajo pedagogiko, morajo oblikovno študirati šolsko higijeno. O oslepljenju otrok je poročal dr. Bromer, ki je poudarjal, da je naloga učiteljev paziti, kateri otroci naj nosijo očala. Taki otroci se morajo vsako leto nanovo preiskati. Pripomniti moramo, da smo celo v Avstriji že toliko napredovali, da se zahteva od onih filozofov, ki se hočejo posvetiti profesuri na srednjih šolah, da poslušajo na vseučilišču en tečaj predavanja o šolski higijeni, ako hočejo dobiti usposobljenost za pouk.

— **Prva vseučiliška docentinja v Avstriji.** Naučno ministrstvo je odobrilo sklep filozofskega profesorskega kolegija na Dunaju, da se pripusti kot privatna docentinja na vseučilišče dr. phil. Eliza Richterjeva, ki bo predavala o romanski filologiji, to je prva vseučiliška docentinja v Avstriji.

Z gospodarskega polja.

— **Pozor, izseljenec!** V kratkem se začne po vsi Avstriji propaganda za izseljevanje v državo Maryland v Zedinjenih državah v Severni Ameriki. Agenti si bodo posebno prizadevali pridobiti kolikor mogoče kmetovalcev, kmetijskih delavcev, hlapcev in dekel. Ker so pa razmere za izseljence v Marylandu skrajno neugodne, svarimo vsakega, naj se nikar ne da pregovoriti ter naj se ne preseli v Maryland.

— **Ženski poklici v Ameriki.** Najnovejša statistika prinaša to-le število emancipiranih žensk: 8119 zdravnic, 11.031 umetnic, 2198 časnikaric, 327.206 učiteljic, 1041 arhitektin in 409 voznic tramvajev.

Raznoterosti.

× **Nove dopisnice** dobe na Nemškem, in sicer se bo smelo na njih pisati tudi na sprednji levi strani.

× **Umrli je** ruska pisateljica M. A. Markovičeva, ki je pisala skoraj 50 let pod imenom Marko Vovčok za osvoboditev ruskega kmeta.

× **Otok se pogreza.** Sredi italijanskega jezera Iseo se dviga sklikovit otok Monte d' Isola, na njem pa je cvetoča vas Peschiera Maraglio. Naselbina je polna letoviščarjev. Sedaj pa se je začel otok pogrezati. Po ulicah so nastale velike razpoke, a tudi hiše so začele pokati. Prebivalstvo je jako vznemirjeno, ker se spominja na usodo vasi Tavernola, ki je bila na nasprotnem bregu, a je pred nekaterimi leti nepričakovano izginila pod vodo.

× **Stekleni brzojavni drogi.** Arhitekt V. Schütz v Kaslu je izdelal prve brzojavne droge iz stekla, ki jih uvedejo za poizkušnjo na neki progi ondodnega poštnega ravnateljstva. Ustanovila se je že delniška družba s 500.000 mark glavnice, da napravi v Grossalmerodu steklarnico le za izdelovanje takih drogov. Ako se steklenih drogov poprime Nemčija, kjer je še dovolj gozdov, s kakšnim veseljem šele pozdravijo novo iznajdbo Belgija, Italija in druge dežele, kjer primanjkuje gozdov.

× **Velik meteorit** je padel v Novem Jorku blizu Long Islanda (Dolgi otok, del mesta) v morje. Meteorit je bil tako nenavadno velik, da je morje tako razburil, da so valovi poplavalili obrežje in odnesli celo nekoliko kabin nekega kopališča. Nekateri ljudje, ki so bili na bregu, so se komaj rešili. Ta meteorit je morda največji, kar jih je dosedaj palo na zemljo. V mnogih muzejih hranjeni meteoriti niso po navadi težji več nego 50 kg.

× **Kaplana Kirchsteigerja**, ki je spisal znano knjigo „Pod izpovednim pečatom“, so baje spoznali zdravniki za blaznega. Vsaj „Vaterland“ tako trdi.

× **Koliko pojedo razni narodi kruha.** Na Danskem pride na vsako glavo povprečno 287 kg kruha, v Belgiji 247,

na Francoskem 254, na Nemškem 230, v Švici pa samo 212 kg. Zanimive so številke pred letom 1880. Tedaj je použil povprečno na leto vsak Francez 258 kg kruha, Danec 256, Belgijec 240, Nemec 211, Švicar 205, Holanec 201, Rus 173, Portugalec pa samo 107 kg. Števila dajo veliko veliko misliti, zakaj v 26 letih so jako narasle, kar je posledica podraženja mesa.

× **Kolera** razsaja po južni Rusiji. V Astrahanu je doslej zbolelo 289, umrle pa so 103 osebe. Kolera se širi počasi proti zahodu.

× **Milijonarjevo življenje.** Mehikanski milijonar Petro Alvarado je dal svoje sloveče zlate in srebrne rudnike La Palmile nekemu francoskemu sindikatu v najem za 15 let. Najemnina ni znana; najemniki so že imeli ponudbo 12 in pol milijona dolarjev, a so jo odklonili. Alvarado si je napravil iz rudnikov že 150 milijonov dolarjev imetja ter je tako bogat, da je pred leti ponudil republiki, da ji poplača vse dolgove, kar pa je predsednik Diaz hvaležno odklonil. Neki angleški sindikat mu je ponujal za rudnike 150 milijonov dolarjev, a Alvarado jih ni hotel prodati. Alvarado je šele 37 let star ter je bil prvotno čisto navaden rudar, ki se je s težavo preživljal ob napornem delu. Leta 1901. pa je odkril bogate zlate rudnike La Palmilla, ki so najbogatejši na vsem svetu. V šestih letih si je nakupil neizmerno bogastvo. Cenijo ga na 200 milijonov dolarjev. Alvarado pa je v kljub tolikemu bogastvu ostal preprost mož. Na prigovarjanje prijateljev si je sicer zgradil razkošno palačo, toda najrajši živi v goli, hladni kleti. Tu ga je tudi dobil nedavno neki angleški dopisnik pri čaši navadnega piva, a sedel je na zaboji, ki je bil poln šampanjskih steklenic, ki pa so mu jih izpraznili prijatelji.

× **Zmerno uživanje alkohola ni škodljivo.** Neka angleška zavarovalna družba je dognala, da tisti, ki zmerno pijo alkoholne pijače, žive dalj časa kakor abstinenti. Njeno raziskavanje se razteza na 60 let, t. j. od 1841. do 1901. V tem času je družba izdala 31.776 polic takim zavarovancem, ki sploh niso pili alkoholnih pijač. Te police reprezentujejo 466.943 let. Med temi zavarovanci jih je umrlo 8947. V isti dobi je izdala družba 29.094 polic takim zavarovancem, ki zmerno pijo vino. Te police predstavljajo 393.110 zavarovanih let. Med temi jih je umrlo 5124. Potemtakem je bila med abstinenti umrljivost za 20 % večja kakor med takimi, ki zmerno pijo. — Če ni to šamo — reklama!

× **Rim — morsko mesto.** Osnovano se je društvo „Comitato pro Roma marittima“, ki hoče zgraditi pristanišče in ga zvezati z mestom. Tudi hočejo Rim po električni železnici zvezati z morjem. A tej železnici se najbolj upirajo posestniki latifundijev, ki ne dajo sveta ali zahtevajo zanj neprimerne cene.

Listnica uredništva.

V Istro: Članek, ki smo ga pripravili za danes, priobčimo prihodnjš, ker nam je zmanjkalo prostora. — Na Koroško: Ravno tako! — A. M. v Z.: Shod na Dunaju bo najbrže o Vseh svetih, ker bo državni zbor sklican nemara šele koncem oktobra. — V Koper: Izkaz priobčimo prihodnjš. — I. K. na P. g.: Na Vaš članek Vam odgovorimo pismeno. — Naše uredništvo je sedaj zopet v Idriji.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 1325.

Štajersko.

(123) 1

V političnem okraju Celje se sledeče učiteljske službe v popolnitev razpišejo:

1) na štiri razredni ljudski šoli v St. Jurju ob Tab. (III. krajni razr.) mesto učitelja (moška učna moč dobi za čas, dokler se ne uvrsti šola v višji krajni razred, na leto 72 K stanarine),

2) na štiri razredni ljudski šoli v Gornjem gradu (II. krajni razr.) mesto učitelja ali pa učiteljice,

3) na tri razredni v Smartnem pri Gornjem gradu (II. krajni razr.) mesto učiteljice,

4) na štiri razredni deški šoli v Hrastniku (II. krajni razr.) mesto učitelja.

Prošnjiki oziroma prošnje imajo pravilno opremljene prošnje uradnim potom vložiti do dne 10. oktobra t. l. pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Okrajni šolski svet Celje, dne 4. septembra 1907.

Na petrazredni ljudski šoli v Sv. Petru pod Sv. gorami je razpisano učiteljsko mesto do 22. septembra t. l. Moški prosilci dobe prosto stanovanje.

Krajni šolski svet v Sv. Petru pod Sv. gorami.

(124) 1

Na dvorazredni šoli pri Sv. Duhu nad Lučanami, okraj Arvež, se razpisuje v stalno ali provizorično nameščenje učiteljske službe.

Učitelj, oziroma učiteljica ima prosto stanovanje, kurjavo, pohištvo in posteljino s perilom.

(125) 1

Prošnje se imajo vložiti do 15. septembra t. l.

Krajni šolski svet Sv. Duh, 1. septembra 1907.

Poslano.*)

Svojemu kritiku, g. K. K., (zakaj se docela ne podpiše?) naznanjam za zdaj le, da sem res „vnet spiritist“, v tem zmislu namreč, da trdim, da je človeška duša neumrjoča, da je Bog, da imamo zemljani nekako komunikacijo z duhovi itd. Obširen odgovor drugim potem! Za danes naznanjam le, da je sam Gregorčič tolmačil svojo pesem s spiritistiškega stališča, kar mi je trdila odlična, vrlo izobražena slovenska dama, posebna čestitljica in učenka Gregorčičeva! — Da bo pa g. kritik mojo razpravo lažje umel, mu priporočam poprej v preučevanje vsaj ti dve knjigi: 1) Katechismus des reinen Spiritualismus von Prof. Lucian Pusch; 2) „Die Wahrheit des Christenthums“ von Paul Meyer, zakaj jaz sem neveren Tomaž, da bi g. kritik poznal tako dobro spiritistiško literaturo, ker piše o Friexu, katerega niti ne pozna spiritistiška literatura! V mojem podlistku se je namreč vrnila bila tiskovna pomota: „Friex“ namesto (Dr. Robert) Friese! Gosp. K. K! Hic Rhodus, hic salta! — A rivederci, g. K. K! S spiritistiškim pozdravom:

Janko Leban.

Bukovica, nad Škofjo Loko, 8. septembra 1907.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor zahteva tiskovni zakon.

Tožnim srcem javljamo vsem prijateljem bridko izgubo najblažjega moža, najboljšega očeta, najljubeznivejšega sorodnika, gospoda

Vekoslava Strmška,

nadučitelja

pri Sv. Petru na Medvedovem selu

ki je dne 6. septembra 1907 ob 5. uri zjutraj, po dolgi mučni bolezni, v 44. letu svoje dobe mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb je bil v nedeljo, dne 8. septembra 1907 ob 11. uri dopoldne.

Sv. Peter na Medvedovem selu,
dne 8. septembra 1907.

Zalika Strmšek,
soproga.

Pavel Strmšek,
oče.

Pavel, Zalika in Slavko Strmšek,
otroci.

(128) 1

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze sočutja med boleznijo in sožalja ob smrti nezabnega soproga, oziroma očeta

Vekoslava Strmška

izrekamo najiskrenejšo zahvalo:

Velečastim g. duhovnikom za opravilo pogrebnih obredov, predvsem gosp. profesorju J. Vrežetu kot voditelju istih in domačemu g. župniku, Fr. Gomilšku za genljiv nagrobni govor, gg. Lud. Černeju, Luki Jelencu, dr. J. Zabukovšku za njih pretresljive, milega pokojnika slaveče besede ob odprtem grobu, cenjenim pevcem za žalostinke, g. okrajn. šolskemu nadzorniku Jos. Supaneku, članom okrajnega in krajnega šolskega sveta, občinskemu zastopu, vsem tovarišicam in tovarišem, prijateljem in znancem širom domovine, kakor soobčanom za spremstvo rajnika na zadnji poti, vsem darovateljem vencev, med temi „Zavezi avstr. jugoslov. učit. društev“, „Zvezi slov. štaj. učiteljev in učiteljic“ in „Šmarsko-rogaškemu učiteljskemu društvu“.

(129) 1

Žalujoča rodbina.

Slovenska Šolska Matica

javlja tožno vest, da je umrl dne 6. septembra 1907 njen mnogozaslужni odbornik, gospod

Vekoslav Strmšek,

nadučitelj

pri Sv. Petru na Medvedovem selu itd.

Blagega rajnika priporoča vsem p. n. društvenikom v trajen spomin

(127) 1

odbor.

V Ljubljani, meseca septembra 1907.